

Quddiem l-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji

Kaz ASF 085/2023

ZI ('Ilmentatrici')

Vs

Bank of Valletta plc

Reg. No. C 2833

('Provditur tas-Servizz' jew 'BOV')

Seduta tal-24 ta' Novembru 2023

Dan huwa ilment li jirrigwardja pagament frawdolenti li sar ghan-nom tal-Ilmentatrici lil terzi mill-kont li ghandha mal-Provditur tas-Servizz.

L-Arbitru ghandu quddiemu diversi ilmenti ta' dan it-tip li filwaqt li jvarjaw fuq certi dettalji, fihom hafna affarijiet komuni bejniethom:

- Il-pagament ikun ghal ammont generalment taht il-€5,000 biex ma jinzammx minhabba li jeccedi d-'*daily limit*' ta' pagamenti li jkun maqbul bejn il-Bank u klijent tat-tip '*retail*'.
- Il-frodist jirnexxilu jippenetra b'mod frawdolenti l-mezz ta' komunikazzjoni normalment uzat bejn il-Bank u l-klijent, generalment, permezz ta' SMS jew *email*.
- Il-frodist jaghti *link* fil-messagg tieghu u jistieden lill-klijent biex jaghfas fuq il-*link* biex jaghmel '*validation*' jew '*re-authentication*' tal-kont tieghu.
- Minkejja diversi twissijiet mahruga mill-banek u mir-Regolatur biex ma jaghfsux *links* ghax il-Bank ma jibghatx *links* fil-messaggi tieghu, u li l-

klijent ghandu jikkomunika mal-bank biss tramite l-*App* u/jew il-*Website* ufficjali u dan permezz tal-kredenzjali li l-bank ikun ta lill-klijent, il-klijent b'nuqqas ta' attenzjoni jaghfas il-*link*.

- Minn hemm 'il quddiem, il-frodist b'xi mod jirnexxilu jippenetra l-kont tal-klijent u jaghmel trasferiment ta' flus generalment fuq bazi '*same day*' li jmorru fil-kont tal-frodist, generalment, f'kont bankarju f'xi pajjiz Baltiku minn fejn huwa kwazi mpossibbli li jsir *recall* effettiv tal-flus galadarba l-klijent jirrapporta lill-bank tieghu li gie ffrodat.
- B'rizultat jinholoq nuqqas ta' ftehim bejn il-Bank u l-klijent dwar min hu responsabbli jgorr il-piz tal-pagament frawdolenti. Il-klijent isostni li l-Bank ma pproteghix meta halla kanal ta' komunikazzjoni normalment uzat bejn il-bank u l-klijent jigi ppenetrat mill-frodist, u li l-bank messu nduna li kien pagament frawdolenti ghax generalment il-klijent ma jkollux storja ta' pagamenti bhal dawn.

Il-Bank isostni li l-htija hija kollha tal-klijent ghaliex permezz ta' traskuragni grossolana (*gross negligence*) ikun ta access tal-kredenzjali sigrieti tal-kont tieghu lill-frodist u b'hekk iffacilita l-frodi.

F'dan il-kaz partikolari, dawn huma id-dettalji rilevanti:

- Fis-7 ta' Marzu 2023, ghall-habta tas-13.10 (hin), l-Ilmentatrici irceviet il-messagg frawdolenti fuq il-*mobile* permezz ta' SMS fejn is-soltu tircievi notifikasi mill-BOV. Dan meta l-Ilmentatrici kienet imsiefra fl-Ewropa f'*time zone* vicin dak applikabbli lokalment.
- Billi l-Ilmentatrici hasbet li dan kien messagg genwin mill-BOV, ghafset il-*link* u dahlet f'*website* li dehret li kienet tal-BOV ghax kienet identika.
- L-Ilmentatrici ssostni li wara li dahlet fis-*site* imsemmija kull ma ghamlet kien li dahhlet *six-digit code* tal-*USER ID* u l-*password*¹ u ma tat l-ebda informazzjoni ohra. B'danakollu, l-ghada ndunat li kienu ittehdulha mill-kont €2,500 li hija ma kinetx awtorizzat. Ma kienet irceviet l-ebda SMS

---

¹ Page (p) 13; 65; 68

konferma ta' dan il-pagament permezz ta' SMS kif gieli kien jaghmel il-BOV meta taghmel xi pagament bhal dan.²

- Il-BOV, min-naha tieghu, isostni u gab evidenza li biex sar il-pagament bilfors li ntuzat l-APP biex gew registrati l-ammont u l-*authorisation code*. Il-Bank qal li din l-APP kienet biss fil-*mobile* tal-Ilmentatrici u, allura, bilfors li hija mxiet pass pass mal-istruzzjonijiet kollha li taha l-frodist u permezz t'hekk dahhal id-dettalji biex isir pagament ta' €2,500.
- Dan sar f'kont tal-bank tal-frodist fil-Lithuania u l-frodist kien pogga struzzjonijiet biex il-pagament isir '*same day*'. Tant li filwaqt li l-pagament gie 'awtorizzat' fil-hin tas-13:16,³ il-BOV qal li l-flus kienu digà telqu fil-hin tas-14:05.⁴
- B'mod qarrieqi, il-pagament kien jindika li l-beneficjarju kellu indirizz f'Londra u kien jismu Dylan Jordan. Kien juri li l-pagament sar ghal skop ta' '*giving back the money he gave me*'.⁵
- Skont *timeline* dettaljata⁶ kollox jidher li sar fi zmien qasir hafna. Ghalkemm l-Ilmentatrici qalet li rceviet l-SMS qarrieqi fil-hin ta' '13.10 hours'⁷ jidher li l-pagament kien digà sar fil-hin ta' 14:05 hours.⁸ Ghalhekk, it-*timeline* ipprovduta mill-BOV turi li bejn 13.14 u 13:17, affari ta' 3 minuti, xi hadd awtorizzat dahal permezz tal-*Mobile App* biex ghamel dan il-pagament ilmentat.
- L-Ilmentatrici indunat bil-pagament frawdolenti l-ghada, 08 Marzu 2023, meta dahlet bl-*App* biex ticcekkja l-kont. Kien ghalhekk l-ghada li sar il-pagament li hija rrapportat il-kaz lill-BOV.⁹

---

² P. 68; 80

³ P. 37

⁴ P. 33

⁵ P. 61 Is-sistema SEPA timxi strettament skont l-IBAN *number* u s'issa ma taghmilx konnessjoni mal-isem u l-indirizz tal-beneficjarju kif dikjarat fit-trasferiment. Ghalhekk, ghal frodist facli jaghti isem u ndirizz fittizju biex jevita xi mblokk mill-*monitoring systems* tal-Bank. Huwa ntiz li meta tidhol l-PSD 3 jew PSR 1, dan il-*linkage* bejn l-IBAN u l-identità tal-beneficjarju tkun tassattiva.

⁶ P. 37

⁷ P. 13

⁸ P. 33

⁹ P. 13; 33; 68

- Sar *recall* mill-BOV izda dan ma giex accettat mill-Bank tal-Lithuania ghax, skont huma, biex jibaghtu l-flus lura jridu l-firma tal-beneficjarju li kien il-frodist.¹⁰
- Il-kaz gie rrapportat lill-pulizija ghal aktar investigazzjoni tal-frodi.¹¹
- L-Ilmentatrici qed titlob li l-Bank jirrifondilha l-ammont ta' €2,500 li skont hi ittiehdu mill-kont taghha bla awtorizzazzjoni mehtiega. Qed titlob ukoll rifuzjoni ta' spejjez addebitati ta' €30, b'kollox kumpens ta' €2,530.

Seduti

Saru zewg seduti nhar il-5 ta' Settembru 2023¹² u s-16 t'Ottubru 2023.¹³

Il-partijiet waqt ix-xhieda u s-sottomissjonijiet zammew il-pozizzjoni kif spjegata fl-Ilment u fir-risposta tal-BOV.

L-Ilmentatrici twahhal fil-BOV talli halla l-frodist jippenetra il-kanal tal-SMS li normalment juza l-Bank biex jikkomunika maghha u talli ma ndunax li l-pagament kien frodi.

'Jien kont imsiefra u hallast bil-card u ftit minuti wara ircevejt messagg mill-Mobile BOV l-istess kif kont nircievi f'sitwazzjonijiet ta' qabel tal-BOV. Nghid li ghandi *thread* ta' messaggi u dan kien f'Marzu li rcevejt dan il-messagg. Ghandi messaggi minn Ottubru.

F'dan il-messagg qalli,

'For the purpose of safety and protection we have limited access to your mobile and to visit your local branch or authenticate using the link.'

Peress li kont barra u kien ser ikolli limited access (dejjem skont il-messagg) tal-mobile tieghi u jien dejjem inhallas bil-mobile tieghi, minghajr ma ridt ghafast il-link u hadni fuq il-BOV Website u mbaghad telghet il-pop-up to open My BOV Mobile App. Ghafast 'Open' u qaluli biex indahhal il-PIN u l-password.

---

¹⁰ P. 33; 60

¹¹ P. 12 -13

¹² P. 65 - 70

¹³ P. 147 - 152

Ghamilt hekk u kollox kien sew. U ftit sighat wara baghtuli ‘Thank you for passing security measure.’

Nghid li jiena hsibt li dak kien kollox u l-ghada, meta dahlet il-paga, naturalment dhalt biex nara l-ammont fil-kont u nara ammont hafna anqas u ndunajt li haduli €2,500 mill-kont li hu abbinat mal-card.

Nghid li jien kont imsiefra u l-uzu ta’ dan il-kont kien importanti ghalija ghax jien kulma kelli kont wiehed; zewg cards ma’ kont wiehed u jien dak il-kont biss kelli.

Nghid li dan kien l-uniku sors ta’ flus li kelli, allura, ovvjament, meta rajt li ma kellix access kelli naghfas il-link biex ma jnehhulix l-access mill-uniku sors li kelli.

Nghid li jiena hadt qatgha dak il-hin.’¹⁴

Dr Antoine Bartolo li kien qed jassisti lill-Ilmentatrici qal:

‘Irrid nghid ukoll, ghax meta rajt is-sottomissjonijiet li ghamel il-bank, il-bank ghamel enfasi kbira illi l-klijenta awtorizzat il-pagament, dan mhuwiex korrett. Il-klijenta qatt ma awtorizzat dan il-pagament ta’ €2,500. Biex tawtorizza l-pagament il-klijenta riedet taghzel hi liema kont kienet ser tiddebita, imbaghad, tinputtja l-ammont li riedet tittrasferixxi jew thallas u tinputtja wkoll in-numru tal-beneficjarju tat-trasferiment li dan ma sar qatt.

Jiena naf li l-bank ghamel enfasi kbira li l-klijenta awtorizzat u hu kollu tort taghha u issa m’hemmx x’taghmel. Però, irrid naghmilha cara illi l-klijenta ma awtorizzat qatt il-pagament. Il-klijenta sabet ruhha daharha mal-hajt minghajr access ghall-flus taghha jew ghallinqas hekk fehmet; ghaluha hekk qalilha l-bank u mxiet mal-instructions li rceviet biex tizblokka l-access ghall-kont.’¹⁵

Ghall-mistoqsija tal-Arbitru jekk fil-mument li accessat l-App taghha u tat in-numri biex dahlet, jekk l-istruzzjonijiet biex isir il-pagament ghamlithomx hi jew il-frodist, l-Ilmentatrici qalet

---

¹⁴ P. 65 - 66

¹⁵ P. 66

‘Jiena tajt il-credentials tieghi ghax hsibt li kollox kien sew u huma haduli l-credentials u minn hemm ghamlu kollox il-fraudsters.’¹⁶

Min-naha l-ohra, l-BOV issostni li huwa kien ghal kollox konformi mal-ligi kif tipprovdi l-PSD 2¹⁷ u l-*Banking Directive* 1¹⁸ mahruqa mill-Bank Centrali ta’ Malta.

Il-BOV sahaq li huwa kellu sistema robusta u ghal kollox konformi mat-*two-factor authentication provisions* tal-PSD 2 u, allura, la l-pagament kien awtentikat b’mod shih mill-*Mobile APP* u *Internet Banking* fil-pussess tal-Ilmentatrici bilfors kien hemm negligenza grossolana min-naha taghha li taghmilha ghal kollox responsabbli biex iggorr il-konsegwenzi tal-frodi li garrbet.

Wara l-ewwel seduta, l-Arbitru talab lill-BOV jissottometti din l-informazzjoni:

1. Lista ta’ twissijiet li hareg il-BOV biex iwissi biex klijenti ma jaghfsux *links* fuq messaggi anke jekk dawn jidhru gejgin mill-Bank.
2. Jekk l-Ilmentatrici qattx kienet ghamlet pagamenti simili genwini permezz tal-*App*.
3. X’kien *id-daily u transaction limit* applikabbli ghall-kont tal-Ilmentatrici dakinhar tal-kaz.

Il-BOV baghtu lista estensiva ta’ twissijiet li ghamlu fit-12-il xahar qabel il-kaz.¹⁹ Dawn kienu *banners* fuq il-*website* tal-Bank, artiklu fit-*Times of Malta*, u kampjanja shiha fuq il-midja socjali. L-ebda twissija ma kienet diretta specifikament lejn l-Ilmentatrici.

Baghtu wkoll kopja tal-*statement* tal-kont tal-Ilmentatrici ghas-sentejn ta’ qabel li juri li kienet ghamlet pagament *online* (genwin) izda li l-ahhar pagament simili kien sar aktar minn 12-il xahar qabel dan il-kaz.²⁰

Evidenza li d-*daily u t-transaction limit* kien ta’ €5,000.²¹

---

¹⁶ P. 69

¹⁷ *Directive (EU) 2015/2366 commonly referred to as PSD 2 meant to safeguard the consumer (PSU) from having responsibility for payments which are not properly authorised.*

¹⁸ *Directive 1 – THE PROVISION AND USE OF PAYMENTS SERVICES ref CBM 01/2018 which is modelled on the requisites of Directive (EU) 2015/2366.*

¹⁹ P. 81 - 96

²⁰ P. 97 - 144

²¹ P. 145

Ghat tieni seduta, xehdet Christabel Debono mid-dipartiment tal-Payments tal-BOV, li qalet:

'Meta wiehed jidhol fl-internet banking, jigifieri, juza l-Login ID u jiggenera l-One Time Password (iggenerata mill-key jew mis-software token) u accessa l-internet banking sabiex jara l-kontijiet jew l-informazzjoni tieghu, s'hemmhekk ma jkun gara 'xejn' ghax hemm int just ghandek access biex tara l-kontijiet. Imma jekk l-access tkun tajtu lil terza persuna, ovvjament qed taghti l-access biex tara dak kollu li ghandek biex taghmel certu affarijiet.

Però, jekk il-frodist tatu l-access u dahal u talabha biex tawtorizza pagament, kieku ma dahlitx fis-Signature 2, kieku s-Signature 2 ma ntuzatx, ma kien jigri xejn ghax il-pagament biex jigi awtorizzat ghandu bzonn is-Signature 2. Min-naha tal-bank ghandna logs li fuq dak ic-certifikat partikolari tas-software token kien qed jidher li saru t-tranzazzjonijiet kemm bil-One Time Password kif ukoll b'Signature 2. Min-naha tieghi, min ghamlu ma nistax nghid, però mal-bank ahna isem is-Sinjorina ZI ghandna. Jigifieri, min-naha tal-bank jidher car li l-pagament gie approvat mis-Sinjorina ZI.

Il-Login ID hu a unique identifier, simili hafna ghall-ID Card No. u naghmilha cara li mhuwiex parti mit-2 Factor Authentication, jigifieri, bil-Login ID biss, terzi persuni ma jistghu jaccessaw xejn. Biex wiehed jaccessa l-internet banking, wiehed irid ikollu l-codes li jigu iggenerati bit-2 Factor Authentication, f'dan il-kaz tal-Login One Time Password. It-2 Factor Authentication hi l-Possession, in-Knowledge u l-Inherents. Il-Possession huwa d-device jew inkella l-key, in-Knowledge ikun il-PIN Code li l-persuna, f'dan il-kaz, Ms ZI tkun taf u altru minn hekk hemm l-Inherents dik li inti fil-verità jekk tkunx qed tuza l-PIN jew inkella Face Recognition.²²

Sadanittant, l-Ilmentatrici baqghet issostni li:

'jien ma dahhaltx l-ammont ta' €2,500 u lanqas l-ahhar digits tal-card tieghi, Nghid li kont dahhalt il-BOV User ID u l-BOV password ghax dak li staqsewni dak il-hin li jien kont minghalija to reactivate my account and to reauthenticate myself. Jien dawk biss dahhalt u waqaft hemm.²³

---

²² P. 148

²³ P. 149

Fil-kontroezami, Dr Bartolo ghamel referenza għall-verbal²⁴ li l-Arbitru pprezenta fejn il-*Malta Communications Authority* kkonfermaw li l-banek m'għandhomx kontroll fuq it-teknologija li qed tintuza biex dawn is-sistemi ta' komunikazzjoni solitament uzati bejn il-banek u l-klijenti (SMS u *emails*) jigu ppenetrati mill-*fraudsters*.

Il-BOV sostna li din hija prova li għajr kampanji ta' edukazzjoni u twissijiet ma jista' jagħmel xejn mil-lat teknologiku biex iwaqqaf *social media scams* ta' *smishing* bħal dan l-ilment.

Digriet

In vista ta' verzonijiet opposti dwar jekk l-Ilmentatrici approvatx (anke jekk mhux b'intenzjoni) specifikament il-pagament ilmentat jew le, l-Arbitru hareg digriet²⁵ fejn talab lill-BOV jikkonferma jekk setax il-pagament gie approvat mill-*fraudster* wara li rregistra *device* gdid u b'hekk ma jkollux bzonn l-approvazzjoni tal-Ilmentatrici.

Ir-risposta tal-BOV hija dettaljata u tissottometti li ma gie registrat l-ebda *device* gdid u pprezenta evidenza li turi li l-awtorizzazzjoni tal-pagament saret mill-*App* li kienet fil-*mobile* tal-Ilmentatrici u li ggorr certifikat FDV3173911 li kien konsistenti fl-awtorizzazzjonijiet kollha li nġataw f'okkazzjonijiet ohra mhux kontestati.

Sottomissjonijiet finali

L-Ilmentatrici ressqet sottomissjonijiet finali²⁶ li sostniet il-pozizzjoni tagħha li harget mill-process b'emfasi fuq il-pretensjoni li l-BOV kien naqas mid-*duty of care* li obligat li jkollu lejn il-klijenti billi joffri servizz li ma għandux kontroll shih fuq is-sigurtà tiegħu.

'Illi bank għandu "a duty of care" lejn il-klijenti tiegħu meta jmexxi n-negozju tiegħu. Bank għandu wkoll obbligu li juza prudenza fl-operat tiegħu. Allura tqum il-mistoqsija: il-BOV qiegħed josserva d-duty of care u l-prudenza meta joffri servizz (li wara kollox mhux xi servizz essenzjali) fejn m'għandux kontroll fuq is-sigurtà, u minkejja li jaf li dan is-servizz qed jigi abbuzat minn frodisti b'danni

---

²⁴ P. 71-76

²⁵ P. 153

²⁶ P. 167-171

ghall-klijenti? Jista' bank li ghandu duty of care u li suppost jagixxi b'mod prudenti jahsel idejh minn kull responsabbiltà f'dawn ic-cirkostanzi sempliciment ghax johrog twissijiet? Certament li le.

Illi d-duty of care u prudenza jitolbu ferm aktar minn hekk. Id-duty of care u prudenza jitolbu li l-bank ma jpoggix flus il-klijent f'periklu billi joffri servizzi dgħajfa li jistghu ikunu abbuzati minn frodisti b'mod daqshekk facli. Il-bank ghandu obbligu li jkollu sistemi ta' sigurtà b'sahhithom sabiex jipprotegi flus il-klijenti u mhux sistemi li m'ghandux kontroll fuqhom. Bank ghandu jiehu l-prekawzjonijiet teknologici kollha u mhux jammetti li qed joffri servizz fejn m'ghandux kontroll fuq it-teknologija.

Illi l-BOV qed jonqos mid-duty of care u mill-prudenza, u dan wassal sabiex mhux l-ilmentatrici biss, izda numru ta' klijenti gew iffrodati.²⁷

Il-BOV għamel sottomissjoniet finali²⁸ li, però, ma qalu xejn gdid hlief li anke l-Malta Communications Authority (ara s-sezzjoni li jmiss) kienu ikkonfermaw li l-BOV ma kellux mezzi kif jista' jwaqqaf lil xi frodist milli jippersonifika ruhu qisu l-Bank u juza l-SMS li normalment juza il-Bank biex jinghataw notifikati lill-klijenti tieghu.

Konsultazzjoni mal-Malta Communications Authority

Biex l-Arbitru jifhem l-intricci teknologici dwar kif frodist jista' jippersonifika ruhu qisu l-Bank biex jiffroda lill-klijenti, stieden għal konsultazzjoni lil espert tas-security kemm tal-BOV kif ukoll tal-Malta Communications Authority (MCA).

Mill-verbal tal-laqgħa ta' konsultazzjoni²⁹ johrog illi dan it-tip ta' frodi maghruf teknikament bhala *Spoofing* u *Smishing* jew kollettivament bhala *Social Engineering Scams*, ma jippermettix lill-Bank li jagħmel xi haga biex il-frodist ma jkunx jista' juza dan il-kanal ta' komunikazzjoni biex jiffroda lill-klijenti.

---

²⁷ P. 170

²⁸ P. 173 - 185

²⁹ P. 71 -76

Analizi u konsiderazzjoni

L-Arbitru huwa tal-fehma li għall-fini ta' trasparenza u konsistenza, biex jasal għal decizjonijiet dwar ilmenti bhal dawn, ikun floku li jippubblika mudell dwar kif jahseb għandha tinqasam ir-responsabbiltà tal-frodi bejn il-bank koncernat u l-klijent iffrodat u dan billi jiehu konsiderezzjoni ta' fatturi li jistghu ikunu partikolari għal kull kaz.

Għal dan il-ghan, l-Arbitru qed jannetti ma' din id-decizjoni mudell li fi hsiebu jippubblika u li ser jigi wzat biex jasal għal decizjoni dwar kif ser isir '*apportionment*' tal-konsegwenzi tal-frodi. Il-mudell fih ukoll diversi rakkomandazzjonijiet biex il-banek ikomplu jsahhu l-protezzjoni tal-konsumatur kontra frodisti li kulma jmur dejjem isiru aktar kapaci u kreattivi.

Izda l-Arbitru jhoss il-bzonn jemfasizza bil-qawwa li filwaqt li huwa minnu li l-banek ma għandhomx mezz kif jipprojbixxu li jsir *spoofing/smishing* fil-mezzi ta' komunikazzjoni li juzaw mal-klijenti, m'humieq jagħmlu bizzejjed biex iwissu b'mod effettiv lill-klijenti biex joqghodu attenti; biex ma jagħfsux *links* li jkunu f'dawn il-messaggi avolja jkunu jidhru li gejjin mill-bank koncernat fuq il-mezz li normalment juza l-bank biex jibghat messaggi lill-klijenti.

Mhux bizzejjed li jagħmlu avvizi kontinwi fuq il-*website* tagħhom. Mhux bizzejjed li johorgu twissijiet fuq il-*mass media* jew *social media*. Il-konsumatur huwa impenjat bil-problemi tal-hajja ta' kuljum u ma għandux jigi pretiz li billi jsir avviz fuq il-*website*, fil-gurnali/TV, jew fuq il-pagna ta' *Facebook* tal-bank, b'daqshekk il-konsumatur jinsab infurmat. F'kazijiet serji ta' frodi bhal dawn jehtieg li l-banek juzaw komunikazzjoni diretta mal-klijent permezz ta' SMS jew *email*. Dan l-aspett huwa wiehed mill-fatturi inkluzi fil-mudell.

Min-naha l-oħra, l-Arbitru jifhem li l-fatt li l-klijent jizbalja billi jagħfas *link* li jkun gie mwissi biex ma jagħfasx għax tista' tkun frawdolenti, b'daqshekk din ma tkunx awtomatikament taqa' fil-kategorija ta' negligenza grossolana skont il-ligi.

Il-Qorti Ewropea tal-Gustizzja (CJEU) fil-kaz ta' *Wind Tre and Vodafone Italia*³⁰ tagħmel referenza li ma tkunx negligenza fi grad grossolan jekk jaqa' għaliha

---

³⁰ Decizjoni 13 Settembru 2018 C-54/17

anke konsumatur medju li jkun ragonevolment infurmat u attent. L-Arbitru jara ilmenti minn ilmentaturi li facilment jaqghu f'din il-kategorija.

Fuq kollox, il-PSD 2 taghmilha cara³¹ li l-konsumatur irid jaghti l-kunsens tieghu biex isir il-pagament specifiku u mhux bizzjed kunsens generali li jkun kontenut f'xi *Terms of Business Agreement*. Ghalhekk, il-banek jehtieg li jkollhom sistema ta' pagamenti robusta bizzjed biex il-pagament ma jsirx jekk ma jkunx specifikament awtorizzat mill-klijent/ilmentatur.

Il-banek ma jistghux ma jerfghux responsabbilita' jekk ihallu toqob fis-sistemi taghhom li permezz taghhom il-frodist ikun jista', bla ma jkun hemm aktar involviment tal-klijent/ilmentatur, jaghmlu awtorizzazzjoni specifika tal-pagament a favur tal-frodist. Dan il-fatt huwa wkoll inkluz fil-mudell.

Il-mudell jaghti wkoll konsiderazzjoni ghal xi cirkostanzi partikolari tal-kaz. Jista' jkun hemm cirkostanzi partikolari fejn il-messagg tal-frodist ikun anqas suspettuz. Cirkostanzi fejn il-klijent ikun f'negozjati ghal xi self mill-bank jew li l-klijent ikun imsiefer u jkun qed jaghmel tranzazzjonijiet li mhux soltu jaghmilhom, u b'hekk inaqqsu s-suspett tal-klijent li l-messagg li rcieva jista' jkun frawdolenti.

Il-mudell ghandu wkoll gharfien dwar jekk l-ilmentatur ikunx midhla tas-sistemi ta' pagamenti *online* mal Bank billi jkun ghamel xi pagament simili (genwin) fit-12-il xahar ta' qabel. Dan jghin ukoll biex tigi ffurmata opinjoni jekk il-*monitoring* tal-pagamenti li l-Bank huwa doveruz jaghmel (kif spjegat fil-mudell) huwiex effettiv.^{32 33}

Decizjoni

L-Arbitru jiddeciedi skont kif provdut f'Artiklu 19(3)(b) b'referenza ghal dak li, fil-fehma tieghu, ikun gust ekwu u ragonevoli fic-cirkostanzi u merti sostantivi tal-kaz.

---

³¹ Article 64 of PSD 2

³² (EU) 2018/389 tas-27 ta' Novembru 2019 RTS *supplement* ta' PSD2 EU 2015/2366 Artikli 2(1) U 2(2)

³³ PSD 2 Eu 2015/2366 Artiklu 68(2).

L-Arbitru huwa tal-fehma li l-verzjoni tal-BOV li biex sar il-pagament bilfors li l-Ilmentatrici komplet tikkopera mal-frodist biex jigi approvat b'mod specifiku l-pagament ilmentat, hija aktar kredibbli mit-tezi tal-Ilmentatrici li wara li ghafset il-link dahhlet biss is-6-digit code tal-USER ID u l-password u, mbaghad, kollox sar wahdu mill-frodist.

Mill-provi mressqa, l-Arbitru jifhem li s-sistema tal-BOV turi bic-car li l-pagament seta' jigi approvat biss mill-Mobile App li kienet fil-pussess tal-Ilmentatrici. Il-pagament sar fi tliet minuti li lanqas kieku kien possibbli li l-frodist b'xi mod inizzel il-Mobile App fuq device iehor, lanqas kien hemm hin bizzejjed biex dan isir.³⁴

Dan apparti l-fatt li l-Bank ikollu certifikat specifiku ghad-device minn fejn saret l-awtorizzazzjoni tal-pagament li l-Bank isostni li sar mill-Mobile App tal-Ilmentatrici.³⁵

Meta l-Arbitru japplika l-mudell propost ghal dan il-kaz partikolari jasal ghal din id-decizjoni:

	Percentwal ta' htija tal-Provditur tas-Servizz	Percentwal ta' htija tal-Ilmentatrici
Ilmentatrici li tkun wriet traskuragni grossolana	0%	100%
Tnaqqis ghax irceviet il-messagg fuq channel normalment uzat mill-Bank	50%	(50%)
Zieda ghax l-Ilmentatrici ikkoperat b'mod shih biex sar il-pagament ilmentat	(30%)	30%

³⁴ P. 157-158

³⁵ P. 159

	Percentwal ta' htija tal-Provditur tas-Servizz	Percentwal ta' htija tal-Ilmentatrici
Zieda ghax tkun irceviet twissija diretta mill-Bank fl-ahhar 3 xhur	0%	0%
Sub-total	20%	80%
Tnaqqis ghal cirkostanzi specjali ³⁶	0%	0%
Tnaqqis ghal assenza ta' pagamenti simili genwini fl-ahhar 12-il xahar ³⁷	20%	(20)%
TOTAL FINALI	40%	60%

Ghalhekk, skont il-mudell, l-Ilmentatrici ghandha ggorr 60% tal-piz u l-40% l-ohra igorrhom il-BOV.

Biex sar il-pagament bilfors li l-Ilmentatrici baqghet tikkopera mal-frodist billi mliet l-ammont u l-ahhar 5 cifri fis-*Signatures* tal-*App*. Bilfors li dan il-livell ta' negligenza wasal biex gie ggenerat *code* specifiku ta' sitt cifri biex jawtorizza l-pagament ilmentat.

Mill-provi mressqa quddiemu, l-Arbitru jasal ghall-konkluzjoni li kien biss kif dahhlet dan is-*6-digit code*, wara li kienet dahhlet hafna aktar numri qabel, li l-pagament mexa u sar.

Il-mudell isib li dan izid id-doza ta' negligenza tal-Ilmentatrici. Il-mudell jiskuzaha biss ghax ma kinitx irceviet twissija diretta mill-BOV dwar dawn l-iskemi frawdolenti fix-xhur ta' qabel dan il-kaz u, ghalhekk, joffrilha kumpens ta' 20%.

³⁶ Il-fatt li kienet imsiefra f' *time zone* vicin dik lokali ma joffrix bizzejjed element ta' cirkostanzi specjali.

³⁷ P. 102, l-ahhar pagament kien sar fit-28 Jannar 2022 – aktar minn 12-il xahar qabel il-kaz.

U jiskuza wkoll li l-Ilmentatrici b'20% ohra ma ghamlitx *third-party payments* bhal dan fit-12-il xahar ta' qabel.

Ghaldaqstant, *ai termini* tal-Artikolu 26(3)(c)(iv) tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta, l-Arbitru qed jordna lil *Bank of Valletta plc* ihallas lill-Ilmentatrici s-somma ta' elf ewro (€1,000).

Il-pagament irid isir fi zmien hamest ijiem tax- xoghol mid-data tad-decizjoni. Altrimenti, l-imghax legali jibda jghodd mill-iskadenza tal-hamest ijiem sad-data tal-hlas effettiv.

Peress li piz gie allokat bejn il-partijiet kull parti ggorr l-ispejjez taghha.

Alfred Mifsud

Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji

Mudell għall-allokazzjoni ta' responsabbiltà bejn Fornituri ta' Servizzi ta' Pagament (PSP) u Utenti tas-Servizzi ta' Pagament (PSU) f'każ ta' scams ta' pagamenti frawdolenti

Xi termini importanti

PSP Fornitur ta' Servizzi ta' Pagament. Dan jista' jkun bank jew istituzzjoni finanzjarja oħra li toffri servizzi ta' pagament lill-klijenti. Dan id-dokument japplika għal dawk il-fornituri ta' servizzi kollha li huma liċenzjati mill-Awtorità għas-Servizzi Finanzjarji f'Malta (MFSA), ir-regolatur finanzjarju f'Malta.

PSU Utent ta' Servizzi ta' Pagament. Dan jirreferi għal kwalunkwe klijent li jirċievi servizzi ta' pagament minn PSP.

PSD2 DIRETTIVA (UE) 2015/2366 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Novembru 2015 dwar is-servizzi ta' pagament fis-suq intern, li temenda d-Direttivi 2002/65/KE, 2009/110/KE u 2013/36/UE u r-Regolament (UE) Nru 1093/2010, u li tħassar id-Direttiva 2007/64/KE.¹

Din id-Direttiva hija komunement imsejha 'PSD2' għaliex issegwi direttiva oħra maħruġa mill-UE fuq l-istess suġġett.

---

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-MT/TXT/?from=EN&uri=CELEX%3A32015L2366>

Introduzzjoni

PSD2 hija ntiza biex tissalvagwardja l-PSU mir-responsabbiltà għal pagamenti li ma jkunux awtorizzati kif suppost.

PSD2 giet trasposta fil-Liġi Maltija u addottata mir-Regolatur ta' Pagamenti, il-Bank Ċentrali ta' Malta, permezz ta' Direttiva Nru. 1 – IL-FORNIMENT U UŻU TA' SERVIZZI TA' PAGAMENT ref CBM 01/2018 li tgħid li *"Din id-Direttiva hija mmudellata fuq ir-rekwiżiti tal-Direttiva (UE) 2015/2366"*.²

Il-Preambolu 72 tal-PSD2 huwa ta' relevanza partikolari fl-istudju tal-allokazzjoni ta' responsabbiltà għal *scams* ta' pagamenti frawdolenti li ma jkunux awtorizzati bejn il-PSP u l-PSU. Dan il-preambolu jgħid:

"Sabiex jiġi vvalutat jekk kienx hemm negliġenza jew negliġenza serja fuq il-parti tal-utent ta' servizzi ta' pagament, għandu jittieħed kont taċ-ċirkostanzi kollha. L-evidenza u l-livell ta' negliġenza allegata għandhom ġeneralment ikunu evalwati skont il-liġi nazzjonali. Madankollu, filwaqt li l-kunċett ta' negliġenza jimplika ksur ta' dmir ta' diliġenza, negliġenza serja għandha tfisser aktar minn semplici negliġenza, li tkun tinvolvi mgħiba li turi grad sinifikanti ta' traskuraġni; pereżempju jinżammu l-kredenzjali użati biex jawtorizza tranżazzjoni ta' pagament jinżammu hdejn l-istrument ta' pagament, f'format li jkun miftuħ u faċilment identifikabbli minn partijiet terzi. It-termini u l-kundizzjonijiet kuntrattwali marbutin mal-forniment u l-użu ta' strument ta' pagament, li l-effett tagħhom ikun li jżidu l-oneru tal-provi fuq il-konsumatur jew li jnaqqsu l-oneru tal-provi fuq l-emittent għandhom jitqiesu nulli u bla effett. Barra minn hekk, f'sitwazzjonijiet speċifiċi u b'mod partikolari meta l-istrument tal-pagament ma jkunx preżenti fil-punt tal-bejgħ, bħal fil-każ ta' pagamenti online, jixraq li l-fornitur ta' servizzi ta' pagament ikun obligat jipprovdi evidenza ta' negliġenza allegata minhabba li l-mezzi biex il-pagatur jagħmel dan huma limitati ħafna f'każijiet bħal dawn."

Dan il-preambolu, jistabbilixxi prinċipji importanti meta wieħed ikun qed jikkunsidra tali allokazzjoni ta' responsabbiltà:

1. Biex l-PSU jinstab responsabbli, mhux biżżejjed il-prova ta' negliġenza ordinarja; trid tiġi ppruvata negliġenza grossolana.
2. Il-piż tal-prova ta' negliġenza grossolana hija obligu tal-PSP.
3. Dispożizzjoni li tgħid xort'oħra (eż. li tagħmel lill-PSU responsabbli għal pagamenti mhux awtorizzati fl-assenza ta' negliġenza grossolana) fit-termini tan-negozju bejn il-partijiet, tkun nulla u bla effett.

---

² [Directive-1.pdf \(centralbankmalta.org\)](https://www.centralbankmalta.org/Directive-1.pdf)

Skont il-preambolu 71 tal-imsemmija PSD2, l-PSU huwa responsabbli għall-ħlas ta' kwalunkwe tranzazzjoni ta' pagament mhux awtorizzat biss sal-ammont ta' €50, ħlief jekk l-PSU aġixxa b'mod frawdolenti jew b'negliġenza grossolana.

Negliġenza grossolana mhix definita speċifikament fil-PSD2, u kull każ għandu l-merti tiegħu biex jiġi determinat jekk l-PSU ikkontribwixxiex għat-telf permezz ta' negliġenza grossolana. Il-maġġoranza tal-ilmenti magħmula lill-Arbitru li jikkonċernaw *scams* ta' pagamenti frawdolenti huma bejn il-PSP li jattribwixxu negliġenza grossolana lill-PSU, u l-PSU li jiċċdu tali negliġenza grossolana.

Il-preambolu tal-PSD2 jagħti biss eżempju wieħed ta' negliġenza grossolana (fejn l-apparat u l-kodiċi ta' awtentikazzjoni jinżammu flimkien u jsiru aċċessibbli b'mod negliġenti lill-frodisti), imma l-frodi sar ħafna aktar sofistikat minn kif kienet meta daħlet fis-seħħ il-PSD2. Id-determinazzjoni tal-preżenza jew assenza ta' negliġenza grossolana saret ħafna aktar diffiċli għax iċ-ċirkostanzi ta' kull *scam* filwaqt li jkollhom l-istess tifsila, jkunu jvarjaw f'pekuljaritajiet importanti.

L-Arbitru jsostni b'saħħha li l-għażla bejn negliġenza normali u negliġenza grossolana mhix binarja. Mhux il-każ li negliġenza normali tfisser li m'hemm l-ebda responsabbiltà tal-PSU filwaqt li negliġenza grossolana tfisser responsabbiltà totali. Bejn negliġenza normali u dik grossolana teżisti firxa neboluża fejn ikun neċessarju li l-allokazzjoni ta' responsabbiltà bejn l-PSU u l-PSP issir b'mod meqjus skont iċ-ċirkostanzi partikolari ta' kull każ. L-Arbitru, fil-fatt, jissuggerixxi li każijiet fejn parti jew mhi responsabbli għal xejn inkella hija responsabbli għal kollox għandhom ikunu l-eċċezzjoni u mhux ir-regola. Il-preambolu 73 tal-PSD2 donnu jhaddan il-kunċett tal-allokazzjoni ta' responsabbiltà bejn il-partijiet skont jekk l-PSU hux konsumatur jew le. Dan il-kunċett ta' allokazzjoni ta' responsabbiltà għandha tapplika wkoll f'aspetti oħra tat-tranzazzjoni in kwistjoni.

Huwa importanti li l-PSP jifhmu li hemm differenza bejn l-awtentikazzjoni u l-awtorizzazzjoni ta' pagamenti. Il-pożizzjoni ġenerali meħuda mill-PSP hija li għaladarba pagament jiġi awtentikat, allura, huwa awtomatikament awtorizzat permezz tan-negliġenza grossolana tal-PSU. Dan mhux il-każ u wieħed irid iżomm il-kunċetti ta' awtentikazzjoni u awtorizzazzjoni ben distinti minn xulxin.

L-ewwel kunsens ġenerali li wieħed jagħti meta wieħed jiffirma għal servizz ġdid mhux biżżejjed biex tiġi awtorizzata tranzazzjonijiet ta' pagament. Il-kunsens tal-PSU huwa meħtieġ kull darba li titwettaq tranzazzjoni ta' pagament. Għalhekk, huwa ċar li l-PSU irid jesprimi l-kunsens mhux biss għall-kuntratt prinċipali miftiehem mal-PSP iżda wkoll għal kull ħlas mgħoddi lill-PSP. Ħafna PSP jiddeskrivu fit-termini u l-kundizzjonijiet tal-kuntratt qafas tagħhom li l-kunsens jingħata meta tiġi applikata awtentikazzjoni qawwija tal-klijent (SCA).

SCA huwa proċess ta' awtentikazzjoni li jivvalida l-identità tal-PSU jew tas-servizz ta' pagament. B'mod aktar speċifiku, l-SCA tindika jekk l-użu tal-istrument tal-pagament huwiex awtorizzat. SCA hija bbażata fuq l-użu ta' mill-inqas żewġ elementi mit-tliet kategoriji li ġejjin:

- i. **Għarfien**, li huwa xi ħaġa li l-PSU biss jaf (bħal PIN jew password);
- ii. **Pussess**, li huwa xi ħaġa li għandu biss l-PSU (bħal karta ta' kreditu jew apparat reġistrat); u
- iii. **Inerenza**, li tkun xi ħaġa li huwa l-PSU (bħall-użu tal-marki tas-swaba' jew ir-rikonossiment tal-vuċi).

Minhabba s-sistemi ta' kontroll adoperati mill-Banek permezz tat-*two-factor authentication* (ħlief f'pagamenti taħt il-€50) jaf jidher ovvju li pagamenti jistgħu isiru biss wara li jiġu debitament awtentikati. Però, il-vjaġġ mill-awtentikazzjoni għall-awtorizzazzjoni, fil-każ ta' pagamenti frawdolenti, jeħtieġ prova mill-PSP li l-PSU kien negligenti b'mod grossolan meta għamel il-kredenzjali tal-aċċess għal pagament (mogħtija mill-PSP bħala parti mir-relazzjoni kuntrattwali) disponibbli lill-frodisti.

L-Arbitru isostni li mhux awtomatiku li ġaladarba pagament frawdolenti jiġi awtentikat allura huwa wkoll awtorizzat mill-PSU. Fil-fatt, jista' jkun hemm ċirkostanzi evidenti fejn il-grad ta' negliġenza grossolana tal-PSU jitnaqqas, jekk mhux jitneħħa għal kollox. Wieħed irid iżomm f'moħħu d-dispożizzjonijiet tal-preambolu 71 tal-PSD2 li jipprovdi li "**Ma għandu jkun hemm l-ebda responsabbiltà f'każ li l-pagatur ma jkunx f'pożizzjoni li jsir jaf bit-telf, is-serq jew il-miżapproprjazzjoni tal-istrument ta' pagament**".

Il-frodisti, filfatt, qed isiru aktar sofistikati fil-mod ta' kif iżejnu l-iskemi qarrieqa tagħhom b'tali mod li huwa diffiċli li wieħed jagħrafhom mir-realtà.

Dan iqajjem il-kwistjoni ta' kif l-Arbitru għandu jiddetermina l-allokazzjoni ta' responsabbiltà bejn il-PSP u l-PSU. Biex jevita, jew almenu jnaqqas, il-perċezzjoni ta' suġġettività u inkonsistenza fl-għoti ta' kumpens f'każijiet ta' pagamenti frawdolenti, l-Arbitru jixtieq jippubblika mudell li jispjega l-kriterji, u l-piż korrispettiv tagħhom, użati fid-determinazzjoni tal-allokazzjoni ta' responsabbiltà bejn il-PSP u l-PSU.

Għal dan il-għan, l-Arbitru ser ikun qed jaddotta l-mudell segwenti għall-allokazzjoni ta' responsabbiltà bejn il-PSP u l-PSU f'każijiet ta' lmenti ta' *scams* ta' pagamenti frawdolenti.

Il-Mudell

Kriterji għall-allokazzjoni ta' responsabbiltà (<i>iċ-ċifri fil-parentesi jindikaw tnaqqis fir-responsabbiltà allokata</i>)	PSP	PSU
Negliġenza grossolana bla kwistjoni tal-PSU	0%	100%
Tnaqqis ta' negliġenza grossolana minħabba li l-frodist jagħmel użu minn meżzi ta' komunikazzjoni normalment użati mill-PSP u, allura, ta' impressjoni ċara li din kienet komunikazzjoni ġenwina - <i>Nota 1</i>	50%	(50%)
Żieda jekk l-PSU ipparteċipa attivament fil-frodi lil hinn milli biss żvela l-kredenzjali – <i>Nota 2</i>	(30%)	30%
<i>Żieda jekk PSP innotifika lill-PSU b'komunikazzjoni diretta biex joqgħod attent mit-tali scams:</i>		
Fl-aħħar 3 xhur	(20%)	20%
Fl-aħħar 6 xhur	(10%)	10%
Aktar minn 6 xhur	0%	0%
Tnaqqis jekk japplikaw ċirkostanzi speċjali - <i>Nota 3</i>	20%	(20%)
Tnaqqis jekk l-PSU m'għamilx tranżazzjonijiet ġenwini simili fl-aħħar 12-il xahar jew l-ammont tal-pagament mhux tipiku tal-esperjenza tal-kont tal-PSU – <i>Nota 4</i>	20%	(20%)

Dan il-mudell huwa applikabbli b'mod ġenerali imma l-Arbitru jibqa' ħieles li ma jimxix miegħu f'kazijiet speċifiċi li jirrikjedu apprezzament partikolari. Però, l-Arbitru ser jiġġustifika, bi spjegazzjonijiet adegwati fid-deċizjonijiet tiegħu meta ma jimxix ma' dan il-mudell, fejn applikabbli.

Noti (għat-tabella t'hawn fuq)

Nota 1: Spiss, *scammers* jużaw tattiki ta' *smishing* li jippermettuhom jippużaw, b'mod illegali, bħala komunikazzjonijiet ġenwini mill-PSP billi jużaw il-mezzi normali ta' komunikazzjoni tagħhom, inklużi SMS, *emails*, u telefon. Anke jekk il-PSP jista' ma jkollux is-setgħa teknika li jwaqqaf dawn l-illegalitajiet, l-PSU ma tistax tllumu għal kollox li assumu li dik kienet komunikazzjoni ġenwina. Ħafna jiddependi mill-

effettività tax-xandir tal-PSP mal-klijenti tagħhom biex iwissihom biex joqgħodu attenti minn tali skemi bi spjegazzjonijiet ċari ta' x'għandhom u x'm'għandhomx jagħmlu fiċ-ċirkostanzi.

Nota 2: Xi kultant PSU imorru lil hinn milli sempliciment jinfurmaw lill-frodist bil-kredenzjali tas-sigurtà tagħhom, imma attivament jipparteċipaw u jkomplu billi jimlew id-dettalji tal-pagament tagħhom. Heġa li biha jmisshom jintebħu li l-iskema hija ta' natura frawdolenti. F'każijiet bħal dawn, l-PSU igorr doża ogħla ta' negligenza grossolana.

Nota 3: Ċirkostanzi speċjali jistgħu jinkludu każijiet fejn il-klijent ikollu negozjati oħra għaddejnin mal-PSP li jagħmlu t-talba frawdolenti għal awtentikazzjoni mill-ġdid inqas suspettuża.

Nota 4: PSP huma obbligati li jkollhom sistemi effettivi ta' sorveljanza ta' pagamenti biex jipproteġu lill-PSU minn pagamenti frawdolenti. Ir-Regolament Delegat tal-Kummissjoni (UE) 2018/389 tas-27 ta' Novembru 2017 jistabbilixxi *standards* tekniċi regolatorji għall-awtentikazzjoni qawwiya tal-konsumatur u *standards* miftuħin ta' komunikazzjoni, u jissupplimenta d-Direttiva (UE) 2015/2366.³

Dan jipprovdi fl-artikolu 2(1) li:

"Il-fornituri ta' servizzi ta' pagament għandu jkollhom fis-seħħ mekkaniżmi li jimmonitorjaw it-tranzazzjonijiet li jippermettulhom jaqdbu tranzazzjonijiet tal-pagament mhux awtorizzati jew frodulenti ... Dawn il-mekkanizmi għandhom ikunu msejsa fuq l-analiżi tat-tranzazzjonijiet tal-pagament, filwaqt li jqisu elementi li huma tipiċi tal-utent ta' servizzi ta' pagament fiċ-ċirkustanzi ta' użu normali tal-kredenzjali personalizzati ta' sigurtà."

L-artikolu 2(2) jipprovdi li s-segweni fatturi bbażati fuq riskju għandhom jitqiesu fil-mekkanizmi li jissorveljaw it-tranzazzjonijiet:

- a. Listi ta' elementi tal-awtentikazzjoni kompromessi jew misruqa;
- b. L-ammont ta' kull tranzazzjoni ta' pagament;
- b. Xenarji tal-frodi magħrufa fl-għoti ta' servizzi ta' pagament;
- d. Sinjali ta' infezzjoni tal-malwer fi kwalunkwe sessjoni tal-proċedura ta' awtentikazzjoni;
- e. F'każ li l-apparat jew is-softwer tal-aċċess jingħata mill-fornitur ta' servizzi ta' pagament, log tal-użu tal-apparat tal-aċċess jew tas-softwer mogħti lill-utent ta' servizzi ta' pagament u l-użu anormali tal-apparat tal-aċċess jew tas-softwer.

---

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-MT/TXT/?from=EN&uri=CELEX%3A32018R0389>

Ġie ċċarat li l-obbligazzjoni ta' sorveljanza ta' mekkaniżmi ta' pagament m'għandux ikun 'sorveljanza ta' riskju f'hin reali' u solitament isir 'wara' l-eżekuzzjoni tat-tranzazzjoni ta' pagament. Għadu ma ġiex definit kemm wara, imma ovvjament għal kwalunkwe valur reali ta' tali mekkaniżmi, d-differenza bejn il-hin reali tal-pagament u dak tas-sorveljanza effettiva ma tridx tkun wisq.

Aktar minn hekk, l-artikolu 68(2) tal-PSD2 jawtorizza PSP li jimblokka pagament:

"Jekk maqbul fil-kuntratt qafas, il-fornitur ta' servizzi ta' pagament jista' jirriżerva d-dritt li jimblokka l-użu tal-istrument ta' pagament għal raġunijiet oġġettivament ġustifikabbli relatati mas-sigurtà tal-istrument ta' pagament, is-suspett ta' użu mhux awtorizzat jew frodulenti tal-istrument ta' pagament jew, fil-każ ta' strument ta' pagament b'linja ta' kreditu, riskju sinifikattivament akbar li l-pagatur jista' ma jkunx kapaċi jissodisfa r-responsabbiltà tiegħu li jhallas."

Jekk l-PSU qatt ma għamel tali pagament onlajn fit-12-il xahar ta' qabel l-avveniment frawdolenti, jew jekk il-pagament mhux ta' valur tipiku tal-esperjenza normali tal-PSU, għandu jiġi kkunsidrat li jiżdied is-sehem allokat lill-PSP għan-nuqqas tiegħu li jaddotta mekkaniżmi ta' sorveljanza ta' pagamenti effettivi.

Applikazzjonijiet prattiċi tal-mudell

PSU jirċievi SMS fuq il-kanal li s-soltu juża l-PSP biex jikkomunika miegħu, liema SMS jinfurmah li jrid jagħfas ħolqa sabiex jivalida l-kont tiegħu. Għalkemm il-PSP regolarment iħabbar, permezz tal-mezzi ġenerali u soċjali tiegħu, li PSU iridu jikkomunikaw mal-bank permezz tal-APP jew internet banking u xejn aktar u li qatt ma jmisshom jagħfsu fuq ħolqiet mibgħuta permezz ta' *email* jew SMS, l-PSU b'negligenza jaq' fin-nasba u jagħfas il-ħolqa li donnha tagħtih access għall-*website* normali tal-PSP. Allura hu ma jissuspettax li hemm frodi.

Il-frodisti, li issa jafu li l-PSU bela' l-lixka, jikkonvincuh jaqsam magħhom il-kredenzjali tiegħu u jipproċedu billi jeffettwaw pagament lill-kont tal-IBAN tagħhom stess fil-Litwanja, pereżempju. Huma jibdlu t-termini tal-pagament għal pagament immedjat/bi priorità, u jpoġġu isem ta' beneficijarju falz b'indirizz Malti (għax is-sistema tas-SEPA timxi biss fuq in-numru tal-IBAN u ma tagħmilx konnessjonijiet mal-isem tal-benefiċjarju).

Mument wara, l-PSU jirċievi notifika mill-PSP li pagament sar mill-kont tiegħu li l-PSU jemmen li hu ma awtorizzax, u għall-ewwel darba jinduna li ġie ngannat.

Rapport immedjat lill-PSP ikun tard wisq biex iwaqqaf il-pagament li ġie effettwat immedjatament u talba għal sejha lura tal-fondi ma jkollhiex suċċess.

F'każ bħal dan it-telf jinqasam nofs bin-nofs.

Jekk hemm evidenza li l-PSU fil-verità ipparteċipa fit-tranzazzjonijiet billi eżegwixxa struzzjonijiet mill-frodisti lil hinn milli qasam magħhom it-*two-factor authentication* (eż. billi mela l-ammont u l-aħħar numri tal-kont beneficijarju permezz ta' informazzjoni miġjuba mill-App) allura n-negliġenza grossolana timxi bi 30% mill-PSP għall-PSU biex l-allokazzjoni tiġi 20:80.

Dan huwa test li jqis is-saħħa tas-sistemi tas-sigurtà tal-pagamenti tal-PSP. Sistemi robusti għandhom jifilħu għal tentattivi frawdolenti li jawtorizzaw tranzazzjonijiet ta' pagamenti speċifiċi, sakemm il-PSU ma jikkooperax b'negliġenza ma' min ikun qed iwettaq il-frodi lil hinn mill-iżvelar tal-kredenzjali tas-sigurtà u b'negliġenza jikkoopera ma' min qed jagħmel il-frodi biex jawtorizza l-pagament speċifiku. Jekk is-sistemi ma jkunux b'saħħithom biżżejjed u jippermettu lil min qed jagħmel il-frodi biex jippenetrahom u jawtorizza anki mingħajr il-partecipazzjoni attiva tal-PSU fil-livell tal-awtorità tal-pagament tat-tranzazzjoni, allura, l-PSP għandu jerfa' r-responsabbiltà.

Jekk hemm evidenza li l-PSP fit-tliet xhur ta' qabel l-incident kien baġhat komunikazzjoni diretta (mhux biss komunikazzjoni permezz tal-*website* tal-medja ġenerali/soċjali) lill-PSU biex joqgħod b'seba' għajnejn għal skemi frawdolenti ta' dan it-tip, allura, n-negliġenza grossolana timxi b'20% oħra mill-PSP għall-PSU. Dan jenfasizza l-importanza li jintużaw mezzi ta' avvizi diretti mal-PSU meta PSP isir konxju ta' skemi frawdolenti li jkunu qed jitwettqu biex jingannaw PSU. F'każ bħal dan, l-allokazzjoni ssir ta' 0:100.

Jekk il-komunikazzjoni diretta tkun saret aktar minn tliet xhur qabel, però, xorta waħda fis-sitt xhur ta' qabel l-incident, allura, l-bidla tkun ta' 10%. L-allokazzjoni allura tkun ta' 10:90. Jekk il-komunikazzjoni tkun saret aktar minn sitt xhur qabel, ma jsir l-ebda bdil u r-responsabbiltà tibqa' ta' 20:80, dejjem jekk ikun hemm partecipazzjoni attiva fit-tranzazzjoni frawdolenti permezz ta' negliġenza grossolana. Fin-nuqqas ta' partecipazzjoni attiva, (i.e., jekk l-PSU jonqos biss billi jiżvela kredenzjali sigrieti), ir-responsabbiltà tibqa' 50:50 jekk in-notifika diretta tkun eqdem minn sitt xhur.

Jekk it-tranzazzjoni frawdolenti issew' fi żmien meta l-PSU qed ikollu negozjati mal-PSP fuq xi servizz ieħor li jagħmel it-talba frawdolenti għall-awtentikazzjoni inqas suspettuża, dan jiġi kkunsidrat b'tibdil ta' responsabbiltà ta' 20%. Dan jista' jinkludi wkoll ċirkostanzi fejn il-PSU ikun qed jagħmel pagamenti li mhux soltu jagħmilhom, eż. waqt li jkun qed jivvjaġġa, li jagħmel it-talba frawdolenti għal awtentikazzjoni mill-ġdid inqas suspettuża.

Bdil ieħor simili ta' 20% jsir jekk l-PSU qatt ma jkun għamel trasferimenti ġenwini simili fit-12-il xahar ta' qabel l-incident, jew l-ammont tal-pagament huwa differenti ferm mill-esperjenza normali tal-kont tal-PSU, minhabba li s-sistema ta' sorveljanza

tal-bank trid tkun sensitiva għal hwejjeġ strambi bħal dawn u l-bank imissu għalhekk ifittex validazzjoni diretta mingħand l-PSU qabel ma jipproċedi bil-pagament.

Eżempju prattiku 1

Sra AB irċeviet SMS meta kienet qed tivvjaġġa barra minn Malta. Hi ppanikkjat għall-prospett li l-*card* tagħha tiġi bblukkata għax kien l-uniku mezz li biha setgħet tiffinanzja l-ispejjeż tagħha sakemm kienet imsiefra u, allura, għafset il-ħolqa fl-SMS. Il-frodist b'arti imma b'ingann irkupra l-kredenzjali ta' awtentikazzjoni tagħha u wara madwar nofs siegħa hi rċeviet notifika b'SMS mill-PSP li kkonferma l-pagament ta' €4000 lil kont tal-IBAN barrani. Hemmhekk hi ndunat li kienet ġiet ingannata u kkuntattjat il-bank biex jibblokka l-kont tagħha u jeffettwa talba għal sejha lura tal-fondi.

Minhabba li l-pagament sar fuq bażi ta' priorità mill-frodist, talba għal sejha lura tal-fondi ma kellhiex suċċess minkejja li ġiet effettwata mill-PSP bla dewmien.

Il-PSP jirrifjuta li jirrimborsa għax jargumenta li s-Sra AB kienet negligenti b'mod grossolan meta għafset il-ħolqa fuq l-SMS meta l-bank kien regolament avża kontra li jsir dan fuq il-mezzi ġenerali u soċjali tiegħu. Is-Sra AB wettqet pagamenti *online* fit-12-il xahar ta' qabel imma ma kinitx attivament għenet lill-frodist lil hinn mill-iżvelar negligenti tal-kredenzjali sigrieti tagħha. Ma kinitx irċeviet komunikazzjonijiet ta' twissija diretti dwar skemi frawdolenti ta' dan it-tip mill-PSP fit-3 xhur jew 6 xhur ta' qabel.

X'porzjoni tat-tort għandu jkollha s-Sra AB?

Porzjoni dovuta għax għafset il-ħolqa tal-SMS	50%
Żid assistenza attiva fit-tranzazzjoni frawdolenti	0%
Żid jekk irċeviet twissija diretta fl-aħħar tliet/sitt xhur	0%
Tregġa' lura: ċirkustanza speċjali **	0%
Tregġa' lura: ma kienx hemm pagamenti <i>online</i> fl-aħħar 12-il xahar	0%
Allokazzjoni totali ta' responsabbiltà	50% b'50% għall-PSP

** *Dal-każ jassumi li kienet imsiefra fl-Ewropa u ma kienx hemm użu sinjifikanti mhux tas-soltu tal-kont waqt is-safar qabel ma jseħħ il-każ ta' frodi.*

Eżempju prattiku 2

L-istess bħall-eżempju ta' qabel imma s-Sra AB kienet irċeviet twissija diretta xahrejn qabel.

Porzjoni dovuta talli ntagħfset il-ħolqa tal-SMS	50%
Assistenza attiva fit-tranzazzjoni frawdolenti	0%
Žid irċevuta ta' twissija diretta fl-aħħar tlett xhur	20%
Tregġa' lura: ċirkustanza speċjali	0%
Tregġa' lura: pagamenti online fl-aħħar 12-il xahar	0%
Allokazzjoni totali ta' responsabbiltà	70% b'30% għall-PSP

Eżempju prattiku 3

L-istess bħall-eżempju 1 hawn fuq imma s-Sra AB kienet attivament assistiet fil-frodi billi ddaħħal informazzjoni fl-ordni għal pagament b'żieda mal-izvelar tal-kredenzjali sigrieti tagħha, u kienet irċeviet twissija diretta xahar qabel, però, qatt m'għamlet pagament *online* fl-aħħar 12-il xahar.

Porzjoni dovuta talli ntagħfset il-ħolqa tal-SMS	50%
Žid l-assistenza attiva fit-tranzazzjoni frawdolenti	30%
Žid irċevuta ta' twissija diretta fl-aħħar tliet xhur	20%
Tregġa' lura: ċirkustanza speċjali	0%
Tregġa' lura: pagamenti <i>online</i> fl-aħħar 12-il xahar	(20)%
Allokazzjoni totali ta' responsabbiltà	80% b'20% għall-PSP

L-Arbitru jenfasizza li dawn huma eżempji biex juru kif il-mudell kieku jaħdem b'mod ġenerali, imma dejjem bir-riżerva tad-dritt li jitlaq mill-mudell skont iċ-ċirkostanzi partikolari tal-ilment bi spjegazzjoni fid-deċiżjoni tal-każ għal tali avarija mill-mudell.

Rakkomandazzjonijiet ulterjuri biex PSP isaħħu l-protezzjoni tal-PSU tagħhom kontra *scams* ta' pagamenti frawdolenti

L-Arbitru jixtieq jagħmel dawn ir-rakkomandazzjonijiet li jmisshom jiġu kkunsidrati b'serjetà mill-PSP.

1. Tneħhija jew tnaqqis ta' ħlas ta' tariffi *standard* għal talbiet għal sejha lura tal-fondi f'każ ta' pagamenti frawdolenti speċjalment fejn tapplika negligenza grossolana ta' inqas minn 100%.
2. Kampanji edukattivi aktar effettivi u frekwenti li jwissu dwar *scams* ta' pagamenti frawdolenti fuq il-medja kemm ġenerali kif ukoll soċjali, imma partikolarment bl-użu ta' mezzi ta' komunikazzjoni diretti mal-PSU.
3. Applikazzjoni ta' dan il-mudell fl-għoti ta' rimborsi f'każijiet ta' pagamenti frawdolenti li ma jiġux ilmentati mal-OAFS imma jiġu rrapportati lil (u rrifjutati minn) PSP.
4. Fissazzjoni ta' limiti aktar baxxi mil-limitu ta' kuljum totali, fil-każ ta' limiti fuq tranżazzjonijiet *online*. L-Arbitru huwa sensittiv għall-fatt li huwa teknologikament ta' sfida għall-PSP li jiffissaw il-limiti tal-ħlas ta' kuljum u tat-tranżazzjonijiet biex ikunu adattati għal kull ċirkustanza tal-klijent. Madankollu, għandu jkun pjuttost fattibbli għall-PSP li japplikaw limiti aktar baxxi għall-klijenti *retail* milli għall-klijenti kummerċjali, u li l-limitu ta' tranżazzjoni jkun aktar baxx mil-limitu ta' kuljum li jkopri aktar minn tranżazzjoni unika f'gurnata waħda.
5. Addottar ta' sistemi ta' sorveljanza ta' tranżazzjonijiet aktar sensittivi għal tranżazzjonijiet mhux tas-soltu li jmisshom jiġu kkonfermati direttament mal-PSU qabel ma tiġi mwettqa t-tranżazzjoni.
6. L-introduzzjoni ta' proċessi ta' verifika aktar stretti għal bidliet fid-dettalji ta' kuntatt jew reġistrazzjoni ta' apparat ġdid (possibbilment inkluża żjara fizika f'fergħa jew verifika bit-telefon). In-notifika ta' tali bidliet ta' kuntatt għandha tintbagħat ukoll lil numri ta' kuntatt/indirizzi tal-*email* preċedenti.
7. Li *Apps* intizi biex jiġġeneraw kodiċijiet ta' awtentikazzjoni jiġu limitati għal użu fuq apparat elettroniku uniku.